

dimitte nobis debita nostra, etc. Ut autem peccata nostra intelligamus et deplorare valeamus, orandum est nobis, ne tentationes inimici nos sibi subdant; et ideo dicendum est: *Et ne nos inducas in tentationem*. Quibus tentationibus resistere non possumus, nisi terrena abdicemus; ideo petendum est: *Sed libera nos a malo*. Si autem dimiseritis hominibus peccata eorum, dimittet et vobis Pater vester cælestis peccata vestra: si autem non dimiseritis hominibus, nec Pater vester dimittet vobis deli-

cta vestra. Quia autem quamdam conditionem posuerat quæ gravis erat, scilicet *dimitte nobis debita nostra, sicut et nos* (Matth. vi, 9-15), etc., ut ad eam nos invitet, eam commendat quasi medicinam nostrorum peccatorum, dicens, ut si condonare aliis volumus sua peccata quæ nobis fecerunt, et Deus nostra condonabit: sin autem, nec ipse nostra. Nota quod dicit, *hominibus*, et non dicit, Vos homines; quia illi quibus est condonandum sunt peccatores.

SERMONES VARI

IN QUÆDAM FESTA ET DOMINICAS ANNI.

555 ABLREDI

ABBATIS RIEVALLENSIS IN ANGLIA, ORDINIS CISTERCIENSIS,

SERMO IN ADVENTU DOMINI,

De undecim oneribus Isaicæ.

1. Tempus est, fratres charissimi, ut misericordiam et iudicium cantemus Domino. Adventus quippe Domini est, illius qui venit et qui venturus est omnipotens (Apoc. i, 8). Sed quomodo venturus est, vel venit? Nempe vox ejus est: *Cælum et terram ego impleo* (Jerem. xxiii, 24). Quomodo ergo ad cælum venit, vel ad terram, qui cælum et terram implet? Audi Evangelium: *In mundo erat, et mundus per ipsum factus est; et mundus eum non cognovit* (Joan. i, 10). Ergo et præsens erat, et absens. Præsens, quia in mundo erat: absens, quia mundus eum non cognovit. *Non est longe ab unoquoque nostrum*, ait Paulus; *in ipso enim vivimus, movemur et sumus* (Act. xvii, 27, 28): et tamen *longe a peccatoribus salus* (Psal. cxviii, 155). Prope itaque per essentiam, longe per gratiam. Quomodo non longe, qui non agnoscebatur, nec credebatur; nec timebatur, nec amabatur? Longe a peccatoribus: quos nec revocabat errantes, nec erigebat jacentes, nec redimebat captivos, nec mortuos suscitabat. Longe, inquam, quando nec justis cælestem mercedem, nec impiis manifesto iudicio æternam inferebat damnationem. Venit proinde ut agnosceretur, qui non agnoscebatur; crederetur, qui non credebatur; timeretur, qui non timebatur; amaretur, qui non amabatur. Sic qui præsens erat essentialiter, venit misericorditer, ut agnosceretur humanitas ejus, crederetur divinitas ejus, timeretur potestas ejus, amaretur benignitas ejus. Apparuit autem humanitas ejus in nostræ in-

firmi-
tatis susceptione; divinitas, in miraculorum exhibitione; in dæmoniorum oppressione, potestas; in peccatorum susceptione, benignitas. Humanitatis namque fuit, quod esuriit; divinitatis, quod de quinque panibus quinque millia hominum satiavit. Humanitatis fuit, quod in mari dormivit; divinitatis, quod mari et fluctibus imperavit. Humanitatis fuit, quod mortem sustinuit; divinitatis, quod mortuos suscitavit. Item potestatis fuit, quod Pharisæos de templo ejecit; benignitatis, quod in convivium publicanos et peccatores suscepit. Potestatis fuit, quod dæmones terruit; benignitatis, quod adulteram absolvit. Postremo potestatis fuit, quod volentes eum capere, prostravit; benignitatis, quod abscissam sui persecutoris auriculam loco simul et sanitati restituit. Et hæc omnia cum ad primum adventum pertineant, misericordiæ dicimus ascribenda.

2. Considerate ergo quid sit Deus, et videte quid sit quod deposuerit tantam majestatem, quod exinaniverit tantam potestatem, quod infirmaverit tantam virtutem, quod tantam altitudinem humiliaverit, quod tantam sapientiam infatuaverit. Nunquid hominis justitia? Absit! omnes enim declinaverunt, simul inutiles facti sunt; non est qui faciat bonum (Psal. xliii, 3). Quid ergo? Num aliqua ejus egestas? Minime: ejus enim est orbis terræ et plenitudo ejus (Psal. xxiii, 1). An forte nostri in aliquo eguit? Nequaquam: Deus quippe meus est; bonorum meorum non eget (Psal. xv, 2). Quid ergo?

Vere, Domine, non mea justitia, sed tua misericordia; non tua egestas, sed mea necessitas. Dixisti enim: *Misericordia ædificabitur in cælis* (*Psal. LXXXVIII, 3*). Ita plane: quia miseria abundabat in terris, ideo in primo adventu tuo misericordiam cantabo tibi, Domine (*Psal. c, 1*). Misericordiæ namque fuit, quod infirmitates nostras factus homo in se suscepit: misericordiæ, quod fidem divinitatis suæ miraculis confirmavit. Misericordiæ nihilominus, quod dæmonum nobis calliditates detexit, et evacuavit virtutem; misericordiæ, quod meretricis attactum non respuit, sed approbavit devotionem. **556** Itaque, quod se exhibuit in humanitate humilem, in miraculis potentem, in dæmonum oppressionem fortem, in peccatorum susceptione mitem; totum hoc ex misericordiæ fonte processit, totum ex pietatis visceribus emanavit. Et ideo in hoc primo adventu tuo misericordiam cantabo tibi, Domine. Et merito, quia misericordia tua plena est terra (*Psal. CXVIII, 64*).

3. Ecce oleum, ad cuius præsentiam jugum nostræ captivitatis computruit, sicut ait Isaias sanctus: *In illa die auferetur onus ejus de humero tuo, et jugum de collo tuo, et computrescet jugum a facie olei. Quæ ista dies? quod onus istud? quod jugum? Audi quod idem propheta præmittit: Suscitabit super eum Dominus, scilicet regem Assyriorum, flagellum juxta plagam Madian in petra Oreb: et virgam ejus super mare, et levabit eam in via Ægypti* (*Isai. x, 26, 27*). Flagellato itaque et percusso diabolo, qui est rex super omnes filios superbæ (*Job. xli, 25*), levavit Dominus virgam suam super mare, et levavit eam in via Ægypti. Mare, sæculum; virga, crux: via Ægypti, via illa lata et spatiosa, quæ ducit ad mortem. Gratias tibi, Domine Jesu, qui exaltasti virgam tuam super mare, prosternens cruci tuæ superbiam sæculi, et subjiciens ei principatus et potestates. Vere, Domine, crux tua premit fluctus sæculi, sedat tempestates, persecutionum et tentationum procellas mitigat. Levasti etiam eam in via Ægypti; ut obstructa via illa lata quæ ducit ad mortem, illam arctam et angustam ostenderes quæ ducit ad vitam. An nescitis? an non sentitis? an non experimini? Fervet in carne æstus concupiscentiæ, aliquando in mente ira desævit, indignationis et amaritudinis verba prorumpunt, et ad instar maris quod vehementer agitat ventus, omnia interiora hominis conturbantur; sed levante super hoc mare crucem suam Jesu, sedantur omnia, omnia conquiescunt.

4. Præterea, fratres charissimi, quis vos in hanc viam et angustam semitam salutis induxit, nisi dominicæ crucis et passionis exemplum, quam levavit Dominus in viam Ægypti? Merito hac die, id est, tempore gratiæ, tempore misericordiæ, tempore quo crux levatur, quo Christo subditur mundus, quo princeps mundi hujus ejicitur foras: hac, inquam, die, hoc tempore auferetur onus de humero tuo. Quod onus? Legimus in Scripturis multa onerum genera. Nam sanctus Isaias undecim nobis onera

prophético sermone describit. 1, *Onus Babylonis*; 2, *onus Philistiim*; 3, *onus Moab*; 4, *onus Damasci*; 5, *onus deserti maris*; 6, *onus Ægypti*; 7, *onus Duma*; 8, *onus in Arabia*; 9, *onus vallis visionis*; 10, *onus Tyri*; 11, *onus jumentorum austri* (*Isa. XIII-XXIII, xxx*). Et quid est onus, nisi pondus quoddam deprimens animam et ad terram inclinans; faciens eam ad inferiora respicere, et negligere superiora? Tale nobis onus aliquando ex mundi provenit delectatione, et hoc *onus Babylonis*; aliquando ex immundorum spirituum immissione, et hoc *onus Philistiim*; aliquando ex naturali quadam et inevitabili necessitate, et hoc *onus Moab*; aliquando ex tenebris ignorantiæ, et hoc *onus Ægypti*; aliquando ex innata nobis infirmitate, et hoc *onus Damasci*; aliquando ex malorum persecutione, et hoc *onus deserti maris*; aliquando ex occulta animi vexatione, et hoc *onus Duma*; aliquando ex timore mortis, et hoc *onus in Arabia*; aliquando ex vanitate, quando proficimus, et hoc *onus vallis visionis*; aliquando ex angustia pro his quæ toleramus, et hoc *onus Tyri*; aliquando ex charitate, quando aliis prodesse desideramus, et hoc *onus jumentorum austri*.

5. Primum itaque *onus Babylonis* est, quod necesse est ut auferatur ab humeris nostris. Babylon significat mundum, cuius amor cupiditas est: onus itaque grave multos premens, et ad inferiora incurvans. Tripliciter autem miseros onerat; labore, timore, dolore. Cum labore **557** pervenit homo ad hoc quod cupit; cum timore possidet, cum dolore amittit. Eia, fratres, quis regum non cum labore acquirit quod cupit? quis regum ita securus, ut nullum timeat? quis non cum dolore aliquid amittit? Sed retorqueamus ad nos parabolam istam. Nullusne nostrum sub hujus oneris pondere suspirat? Nullæne in nobis mundanæ delectationes resederunt? Quid, quod qui sua relinquerunt, aliena quærere non formidant? pro quibus laboribus fatigantur, cruciantur doloribus, timoribus conterantur. Nunquid vel ille ab hoc onere liber est, qui cum nihil vel parum in monasterium attulerit, tamen ut aliis det quidquid potest, de monasterio auferre non desinit: qui importune petit; qui irascitur, si non accipit; dolet, si corripitur; sævit, si proclamatur? Quid illi, qui tanto parentum stringuntur affectu, ut religionis dispendium, maximosque labores pro eis subire non dubitent, et ob hoc etiam dies vacuos et noctes ducunt insomnes? Quid de illis dicam, qui honores ambiunt? quid oneris non sustinent? Nunc adulantur, nunc detrahunt, nunc pro aliorum promotione insaniunt, nunc frustrati spesua, in ipsos etiam patres suos maledictis insurgunt. Itaque, fratres, omnes hi conformantur huic sæculo. Unde et nomine Babylonis censentur, illo pœnarum onere, quod Propheta super Babylonem describit, miserabiliter opprimendi.

6. Sequitur *onus Philistiim*, qui interpretantur *cadentes potione*, illosque significant qui superbia inebriati ceciderunt de habitatione coelesti. Isti mi-

seros onerant, nunc tentatione, nunc afflictione. Hi **A** *Ægyptios onerabant plagis multis et magnis, sicut habes in psalmo : Misit in eos iram indignationis suæ, indignationem, et iram et tribulationem, immisiones per angelos malos (Psal. LXXVII, 49).* Hi cor Judæ oneraverunt avaritia, et cor Pharisæorum invidia, et Pilati stultitia. Hi cor fidelium multis tentationibus onerant; insultantes animæ consentienti, et dicentes : *Incurvare ut transeamus (Isa. LI, 23).*

7. Additur *onus Moab*, qui interpretatur *de patre*. Naturalem illam exprimit necessitatem, quam pater generatione transfundit in filium; sicut est inevitabilis manducandi, bibendi dormiendique necessitas, et cætera quæ ad necessariam pertinent corporis curam. Quale hoc onus, fratres charissimi, **B** quo cogimur post solis splendorem, ad carnis hujus curam, quasi ad fetidum cadaver redire, et post spirituales cibos mentis, procurare onera ventris? Quale hoc onus, quod quotidianum a nobis miseræ servitutis tributum exigit; et quem hodie implevimus, evacuatum crastino ventrem reimplere compellit? Quid dicam? Quantarum sollicitudinum ac curarum onus miseris mortalibus necessitas ista imponit, adeo ut quorundam hominum deus venter sit (*Philipp. III, 19*), pro cuius non dicam delectatione, sed onere ipsam justitiam et divinam doctrinam venalem habent? *Hujusmodi*, ut ait Apostolus, *Domino Jesu Christo non serviunt, sed suo ventri (Rom. XVI, 18).* Quid præterea oneris in ipsa cibo- **C** rum distinctione sustinentes, hos desiderantes, illos rejicientes, cum alii ventrem torqueant, alii caput gravent, alii pectus oppilent, alii tot corruptis humoribus premant? Verum de illis quid dicam, quos ista necessitas nunc murmurare, nunc detrahere, nunc insuper litigare compellit? Contristantur, si cibus vilior sit, si potus minus sapidus apponatur, si præparetur tardius, si negligentius accuretur. Fratres qui hujusmodi sunt, secundum carnalem generationem viventes, Moab dici possunt, pondere pænæ, quod in onere Moab propheta commemorat, infeliciter onerandi.

8. Jam de *onere Damasci* propheta subjungitur. Damascus interpretatur *fundens sanguinem*, illam **D** nobis innatam exprimens corruptionem, quæ quodammodo nolentes et inventos trahit ad peccatum. Ipsa est lex in membris nostris repugnans legi mentis nostræ, et captivos nos ducens in legem peccati, quæ est in membris nostris. Omnis sensus vitalis in corpore ex sanguine est; vitalis autem sensus in anima ex ratione est. Et scitis quam naturalis motus peccati nonnunquam in quadam delectationis voragine pene ipsam vim rationis absorbeat; et totam, ut ita dicam, reddat exsanguem. Sed **558** quidam sentiunt, sed non consentiunt; impugnantur, sed non expugnantur; onerantur, sed non prosternuntur. Hi onus quidem sustinent a Damasco, sed Damascus non sunt. At ille qui consentit et præbet membra sua arma iniquitatis peccato, pro-

fecto Damascus est, proprium sanguinem fundens, et suis se manibus interficiens. Hic procul dubio pondere pænæ, quod in onere Damasci describitur, se noverit opprimendum.

9. Additur *onus Ægypti*. Ægyptus interpretatur *tenebræ*. Sunt autem tenebræ ignorantiae, sunt et iniquitatis. Eia, fratres, non est leve hoc onus, quod de ignorantiae nostræ cæcitate portamus, nescientes in multis quid expediat; quid laudemus, quid improbemus, ita ut sæpe dicamus malum bonum, et bonum malum (*Isa. V, 20*). Sed et quid oremus sicut oportet nescimus (*Rom. VIII, 26*), et in luce Scripturarum quasi in nocte palpando incedimus. Qui ergo hujusmodi sunt, ab Ægypto onerantur; sed cum Ægypto non onerantur, cum illis scilicet qui Ægyptus sunt et tenebræ, filii tenebrarum. De quibus Dominus in Evangelio : *Omnis qui male agit, odit lucem (Joan. III, 20)*; et Apostolus : *Qui dormiunt, inquit, nocte dormiunt; et qui ebrii sunt, nocte ebrii sunt (I Thess. V, 7)*. Hi nimirum eo pondere pænæ premuntur, quo Ægyptum propheta docet esse puniendam.

10. Subjungitur *onus deserti maris*. Mare desertum est multitudo reproborum, qui, derelicti a Deo et a sanctorum numero separati, pondere persecutionum sanctam premunt Ecclesiam, ipsi pænarum pondere, quæ in hoc onere a propheta notantur, postmodum puniendi. Præterea mare sunt illi, qui diversis passionum ac vitiorum tumultibus quatiuntur. Qui semper in motu sunt, semperque vagi, nunquam stabiles, nunquam in eodem statu permanentes : nunc superbia intumescunt, nunc ira fervereunt; nunc tristes, nunc leves, nunc pressi silentio, nunc risu dissoluti, transgrediuntur præcepta seniorum, et fratrum pacem turbant. Quandiu tamen timent, quandiu dolent, quandiu admittunt correptionem nec fugiunt satisfactionem; desertum mare non sunt. At si venientes in profundum malorum contempserint, si correpti reclamaverint, nihil honestum, nihil quietum, nihil insuper ordinatum responderint; sed tumidi, sed inflati etiam in ipsum a quo corripuntur, verbis indignationis insurrexerint, ita ut necesse sit relinquere eos sibi; desertum mare non dubites eos nominare. Væ illis qui a Deo derelicti et hominibus, dimittuntur secundum desideria cordis eorum, ut eant in adinventionibus suis! (*Psal. LXXX, 13*.) Quibus etiam Dominus per prophetam dicit : *Auferam zelum meum a vobis, et ultra non irascar (Ezech. XVI, 42)*. Scitis, fratres charissimi, quam grave onus in humeros sanctorum imponant qui tales sunt. Sub hoc onere Propheta gemebat qui dicebat : *Supra dorsum meum fabricaverunt peccatores (Psal. CXXVIII, 3)*. Vere supra dorsum nostrum fabricant, qui hujusmodi sunt, quotidianis nos suis exorbitationibus onerantes; qui addunt peccata peccatis, contemptum jungunt contemptui, contumeliosi, elati, detractores. Deo odibiles, senioribus non obedientes, sociis non contemptantes. Tales arenarum pondus, quod in

onere deserti maris continetur, se noverint incur-
suros.

11. Ex hinc *onus Duma* sermo propheticus describit. *Duma* interpretatur *silentium*. Scitis, fratres, quod multos silentium onerat, et gravat quies, ita ut tacentibus et quiescentibus omnia oneri sint; caput doleat, venter rugiat, caligent oculi, et renes pene solvantur: exeuntibus autem huc illucque vagantibus et loquentibus, jucunda sint omnia, tradantur oblivioni dolores, singulis membris sua redantur officia. O quanta est virtus linguæ, quæ oculos serenat, caput alleviat, renes consolidat, genua dissoluta corroborat! Hæc infirmum in laboribus infatigabilem reddit, patientem in injuriis, paratum ad iter, promptum ad obedientiam. Itaque si videris monachum in claustro residentem huc illucque respicere, oscitare crebrius, manus et pedes extendere, nunc librum ponere, nunc resumere; postremo, quasi quibusdam stimulis agitatam de loco in locum, de auditorio in auditorium cursitare: sub onere *Duma* eum suspirare non dubites. Est præterea aliud quoddam silentium, quod æternæ pœnæ pondus multis imponat. Ipsum est silentium, 559 quod ex pudore et confusione procedens, confessionem obstruit peccatorum, vel excludit remissionem: quod onus pœnæ tale silentium mereatur, propheticus sermo non tacet.

12. Jam *onus in Arabia* propheta subjungit. *Arabia vespera* interpretatur, quæ diei finis est noctisque principium: horam mortis non incongrue, ut puto, signans, quæ cunctis fere mortalibus timoris non leve pondus imponit. Quis enim hominum hoc onus evitet, cui se Salvator exempli causa spontanea voluntate submitit? Imminente enim morte, *cæpit*, ut ait evangelista, *pavere et lædere* (*Marc. xiv, 33*). Sub hoc timoris onere totum vivit genus hominum, nisi forte aliquid talis sit, cui certa sit beata vita post mortem, cujus desiderio etiam amaritudinem mortis non sentiat. Præterea vespera quæ, ut diximus, diei finis est noctisque principium, ejus exprimit casum, qui post opera lucis, ea inchoat quæ sunt tenebrarum, cujus fiunt novissima pejora prioribus, qui profecto eo pondere opprimetur, quod in hoc Arabiæ onere continetur.

13. Subditur *onus vallis visionis*. Visio refertur ad contemplationem; vallis, ad humilitatem vel dejectionem. Est enim quorundam contemplatio humilis, quorundam dejecta. Humilis sanctorum, abjecta philosophorum. Sancti autem quo magis proficiunt, eo majore onere vanitatis fatigantur, et sic ad altiora se erigunt, ut quandoque inviti etiam ad inferiora trahantur. Si enim virtus proficit, servatur humilitas; si onerat, vanitas est. Scitis, fratres, qualem necesse est ut sustineat pugnam mens proficientis, ne favor humanæ laudis subrepat, ne dissolvat adulatio, ne cor ambitu intumescat. At illi, qui *quod notum est Dei, notum est illis; qui invisibilia Dei, per ea quæ facta sunt, conspiciunt: eva-*

nuerunt in cogitationibus suis, et obscuratum est insipiens cor eorum, et a monte contemplationis ceciderunt in vallem erroris. Ideo mutaverunt gloriam incorruptibilis Dei, in similitudinem imaginis corruptibilis hominis, et volucrum, et quadrupedum, et serpentium. Et si scire volueris quo isti digni sunt onere, audi quod sequitur: Propter quod tradidit eos Deus in desideria cordis eorum et in passiones ignominie, et tradidit eos Deus in reprobum sensum (*Rom. i, 19-28*). Sed et illi qui scientiam Scripturarum vel doctrinam cœlestem intentione non recta, puta ad laudes hominum vel ad temporale lucrum retorquent; ad vallem visionis pertinere noscuntur, ut scientia visionem, vallis intentionem significet. Quos omnes quale pœnæ pondus expectet, propheticus sermo declarat.

14. Sequenti loco ponitur *Tyri onus* quod nomen *angustia* interpretatur, cujus onus est in amaritudine pœnitentiæ, in labore continentie, in corporali ægitudine. Quid enim? nihilne oneris est in hac corporali exercitatione vel disciplinæ regularis observatione? Quid in labore continentie? Quid laboriosius, quid difficilius? quid periculosius servatur? quid facilius amittitur? Et est alia quædam cordis angustia, quam facit amor sui: cui contraria est cordis latitudo, quam facit amor Dei et proximi. Amor autem sui ex propria voluntate procedit. Qui igitur amat propriam voluntatem, oneri illi est voluntas aliena, et ideo quæ sua sunt querit, non quæ aliorum. Ad omnia quæ sibi voluntas propria suggerit, promptus; ad ea quæ sibi injunguntur, piger et tardus. De talibus dicit Apostolus: *Erunt homines se ipsos amantes* (*II Tim. iii, 2*). Qui profecto pondus pœnæ, quod in onere Tyri scribitur, non evadent.

15. Ulimum *onus est jumentorum austri*. *Auster*, qui ventus est calidus, signat Spiritum sanctum, sicut habes in Cantico canticorum: *Surgat aquilo, et veni, auster; perfla, hortum meum* (*Cantic. iv, 16*). Felix anima quæ hujus austri jumentum est; quæ freno moderationis hujus regitur; quæ in omnibus ejus subditur voluntati. Felix plane anima, cui Spiritus sanctus præsidet, et omnia opera ejus dirigit, cogitationes ejus disponit, motus ordinat moresque componit. De talibus scriptum est: *Ubicunque erat impetus Spiritus, illuc gradiebantur, cum ambularent* (*Ezech. i, 12*). De quibus propheta: *Viam fecisti in mari equis tuis* (*Habac. iii, 15*). Hujus jumentum austri Paulus erat, qui dicebat: *Non spiritum hujus mundi accepimus, sed Spiritum qui ex Deo est; 560 ut sciamus quæ a Deo donata sunt nobis* (*I Cor. ii, 12*). Et videte quomodo jumentum austri ubique regitur freno præsentis. Prohibetur a Spiritu, ne in Asia prædicet (*Act. xvi, 6*); monetur a Spiritu, ut Macedoniam visitet (*Act. xx, 1, 3*); incitatur a Spiritu, ut Atheniensibus evangelizet (*Act. xvii, 16*); alligatus Spiritu Jerosolymam properat (*Act. xx, 22*). Vides quomodo insidens ei Spiritus sanctus quasi jumento suo, nunc stringit habenas, ne eat quo vult;

nunc urget calcaribus, ut eat quo Spiritus vult. Quid putamus, fratres mei? nihilne oneris portant hujusmodi, jumenta? Sed jumenta austri sunt, ideo onerantur ab austro. Quali onere, inquis? Audi Apostolum: *Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum qui datus est nobis* (Rom. v, 5). In hac itaque charitate quale onus sustinuit Apostolus ipse dicat: *Quis infirmatur, et ego non infirmor? quis scandalizatur, et ego non uror?* (II Cor. xi, 29.) Et iterum: *Tristitia mihi magna est et continuus labor, pro fratribus meis secundum carnem* (Rom. ix, 2, 3). Ille igitur qui jumentum est austri, oneratur aliena infirmitate, oneratur aliena iniquitate, oneratur aliena necessitate et perversitate. Onus est esuries pauperis, oppressio inopis, miseria ægrotantis, tentatio proficientis, causa deficientis. Oneraverat et eum plebis tribulatio, orphanorum desolatio, viduarum gemitus, afflictio captivorum. Nonne beatissimus Paulus quasi hoc onere pressus, a secretis cœlorum descendit ad cubile infirmorum? Sed et vos, fratres, qui fugistis ab aquilone de medio Babylonis, et jam habitatis in terra austri, *Alter alterius onera portate, et sic, ut jumentum austri, adimplebitis legem Christi* (Galat. vi, 2). Certe non est jumentum austri, qui portare negligit onus fratris sui, infirmitates et morum et corporum, quas in istis oneribus, ut potuimus, commemoravimus.

16. Præterea, fratres, per jumenta austri, possumus eos significatos dicere, qui dona Spiritus sancti non per meritum, sed per officium sortiuntur, sicut sunt prophetia, curationes et cætera hujusmodi. Quos ordinant, ordinantur; maledicuntur, quos maledicunt; quos benedicunt, benedicuntur; ligantur, quos ligant; et quos absolvunt, absolvuntur: ita tamen si hæc omnia secundum leges Ecclesiæ, non secundum animi impetum faciunt. Hinc est quod Balaam populo Dei benedixit (Num. xxiii, xxiv); quod Caiphas pessimus prophetavit (Joan. xi, 51); Judas pessimus, sicut cæteri Apostoli, miracula fecit (Matth. x, 4, 8). Hinc est quod multi venient in illa die dicentes, *Nonne in nomine tuo prophetavimus, et signa multa fecimus? Et tunc confitebor illis, ait Dominus, quia non novi vos* (Matth. vii, 22, 23). Hi tales non homines dicendi sunt, sed jumenta, qui Domino Jesu Christo non serviunt, sed suo ventri, qui terrena cupiunt et cœlestia contemnuunt. Hi nimirum illo onere miserabiliter punientur, quod quibusdam jumentis austri Isaias terribiliter intentat.

17. Fregimus, ut potuimus, panem istum hordeaceum; sed quia festinavimus inter frangendum, plurima nobis ceciderunt fragmenta. Vos igitur qui otiosi estis, quos Christus ab his occupationibus servavit immunes, colligite quæ superaverunt fragmenta, ne pereant. Inspiciat unusquisque se ipsum. Videat, et quod onus sustineat, et quod in futurum sustinere formidet. Si sub onere Babylonis est, detestetur illud et abjiciat; ne si fueris conformis ope-

ribus ejus, a pœnis ejus non sit immunis. Sub onere Philistiim, videat ne potionibus eorum inebrietur; eisque fiat similis in culpa, futurus eis similis in pœna. Quod si sub onere Moab se senserit laborare, satagat sic necessitatibus corporis indulgere; ne Nabuzardam muros destruat Jerusalem (IV Reg. xxv, 8-10); nec sic ei satisfaciat, ut cum illo in æternum ardeat. At si onus Damasci humerum presserit, caveat ne ipse sibi manus injiciat; et ita seminans in carne, de carne metat corruptionem. Sane si onus Ægypti incubuerit, abjiciat opera tenebrarum, et armis lucis induatur; ne si hic interioribus tenebris mentem libens tradiderit, quandoque in exterioribus nolens crucietur. Porro, si onus deserti maris malis eum persecutionibus infestaverit, non deficiat nec frangatur; ne quod ipsi injecerint per malitiam, ille per impatientiam patiatur. Si autem onus Duma, id est silentii, fecerit impatientem, vel pudor et confusio obstruxerit confessionem; caveat pondus pœnæ, quod taliter silentibus propheta intentat. Verum si onere Arabiæ pressus mortem timuerit, secundum naturam sese habeat, ut eam non timeat propter conscientiam; ne non solum ab Arabia prematur, sed insuper cum Arabia æternæ damnationis onere comprimatur. Præterea si sub vallis visionis onere suspirans contra vanitatem pugnaverit, caveat ne a monte contemplationis cadat in vallem erroris, eo utique onere obruendus, quod in onere vallis visionis propheta describit. At si sub onere Tyri, ob præsentis labores et dolores mentem pusillanimitas in desperationem dejecerit, caveat præ omnibus propriæ voluntatis angustiam; ut corde dilatato, per omnes hujus vitæ angustias gratanter incedat, et sic æternum miseriæ pondus, quod Tyro intentatur, evadat. Postremo, si sub onere jumentorum austri affectus tædio defecerit, cogitet sciatque, quia, si onus charitatis abjecerit, onus damnationis non immerito sustinebit.

18. Credo etiam quod non vacat mysterio ipse onerum ordo; nec sine causa primo loco ponitur onus Babylonis, secundo Philistiim, et sic de cæteris. Si enim prius a cordibus nostris non fuerit expulsa cupiditas, quæ onus Babylonis et radix omnium scitur esse malorum (I Tim. vi, 10); nec cætera onera declinare vel vincere, nec ad virtutum progredi summam ulla ratione poterimus. Fit autem ista cupiditatis expulsio, vel in his qui sæculo plene renuntiant, vel qui sic utuntur hoc mundo, tanquam non utantur (I Cor. vii, 31); vel tanquam nil habentes et omnia possidentes (II Cor. vi, 10). Cupiditate autem devicta vel exclusa, jam non est nobis colluctatio adversus carnem et sanguinem, sed adversus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitiae in cœlestibus (Ephes. vi, 12). Sed cum his qui non patitur nos tentari supra id quod possumus, sed facit cum tentatione proventum, ut possimus sustinere (I Cor. x, 13); onus istud vel alleviaverit vel abjecerit, onerabit nos hu-

jus carnis necessitas, cujus metas sicut scire difficile est ita servare impossibile. Necesse proinde est ut, concepto igne, naturalia non incentiva fatigent; et, nisi eis resistatur, ad illicita quæque compellant. Si vero compressis Philistiim, necessitas corporalis, quasi Moab, sub modo fuerit temperantiaque redacta, et sic quasi onus Damasci, carnis quis vicerit incentiva; statim errores et blasphemiarum, quasi tenebræ Ægypti oculos carnis obducent, donec coruscanti luci sapientiæ tenebræ cedant; et statim desertum mare, id est perversorum invidia malitiaque succedant. Qua cessante, cum omnia ei videatur esse quæta, ipsa quies a spiritu acediæ, quasi ob onere Duma, non potest esse quæta. Quo operis, orationis ac lectionis, assiduitate expulso, onus Arabiæ, id est metus mortis, incumbit. Sed et ipso bonæ conscientiarum ac fidei virtute superato, jam quasi vicinum et propinquantem perfectioni vanitas

onerabit. Quæ si fuerit profunda humilitate devicta, nil restat nisi ut alienis necessitatibus quasi jumentum austri oneretur.

19. Hæc præsentibus de oneribus dicta sufficiant, quorum quædam ab humeris nostris hoc tempore gratiæ Christus deponit, quædam temperat, quædam minuit, quædam disponit. Hæc autem omnia operatur secundum abundantiam misericordiæ suæ, a cujus præsentia, quasi a facie olei, jugum diabolicæ dominationis computruit. Sed qui tempus misericordiæ negligit, judicii tempus formidet; quia is qui per misericordiam nos redemit, per justitiam judicabit. Itaque, fratres, misericordiam et judicium cantemus Domino. Misericordiam scilicet, quam experimur; judicium, quod expectamus. Amplectamur illam, illud timeamus, ut hic devoti, illi securi inveniamur, præstante Domino nostro Jesu Christo. Amen.

NICOLAI CLARAE-VALLENSIS

SERMONES TRES IN NATIVITATE DOMINI.

SERMO I (46).

In illud: « Oleum effusum nomen tuum. »

(Cant. 1, 2.)

1. Non poterit explicari sermo quem mente concepi. Stupor enim miraculorum opprimit me; et dum omnia replico, omnia complicantur. Quis poterit excogitare diem adventus ejus? Ideo fit elinguis lingua, ~~569~~ memoria immemor, insensibilis sensus: insueta novitate relucent omnia, et omnia partui Virginis obsequuntur. Fiunt mirabilia in cælo sursum, et in terra deorsum; quia universa in natiuitatis Dei obsequium juraverunt. Insigniuntur convexa cælorum stella lucentiore, et multo lumine loca flammantia pertringuntur. Diffunduntur per quadrifidum orbem radii rutilantiores, et pluralitatem stellarum novus ignis obtundit. Miratur orbis cælos novum peperisse splendorem, et inconvertibilem eorum statum ad signa et prodigia fuisse conversum. Vident Chaldæi in cælis quod Balaam reliquit in Scripturis: *Orietur, inquit, stella ex Jacob, et consurget homo ex Israel, et erit omnis terra possessio ejus* (Num. xxiv, 17, 18). Nascitur stella in excelsis, et Deus in terris, cujus possessio a mari usque ad mare. Præparant se reges Tharsis, ut cum novitate munerum videant novam Matrem, Filium novum, novam novitatem. Fons olei de terra erupit; templum Romæ, quod vocabatur Æternum, corrui, omnibus impensis et urbis et orbis mirabiliter consummatum (47). Cum enim Romani in victoriosæ antiquitatis memoriam, templum singulari sche-

mate facere decrevissent, ab omni illa deorum, imo dæmoniorum multitudine quæsierunt usquequo durare posset tam excellentis operis operosa constructio, responsum est: Donec Virgo pareret. Illi ad impossibilitatem oraculum retorquentes, Templum Æternum, solemnem illam machinam vocaverunt. Nocte autem cum e virginali thalamo virgineus flos Mariæ egressus est, ita cecidit et confractum est illud mirabile et columnarium opus, ut vix apparerent vestigia ruinarum.

2. O Bethlehem civitas Dei summi, et in te et in suburbiis tuis visa sunt mirabilia hodie. Deus pendet ad ubera, ponitur in præsepio, ligatur in cunis, pannis involvitur, et laxatis fasciis, felices manus et sancta brachiola per cunarum parvitatem expandit; alludit Virgini, Matri arridet, et blandientes oculos ad Mariam intorquet. Stat perterrita tantis miraculis Regina cælorum, confert in corde suo salutationem archangeli, conceptionem Dei, natiuitatem pueri, et miratur quod ille, qui aliter potuit ad nos venire, sic voluit subvenire. Adest et Joseph, sed ab utroque remotus, et in excessu mentis miratur, et mirari satis non potest, qualiter ad tantæ dignationis admissus sit arcanum. Adest multitudo cælestis exercitus; vocibus gloriosis *Gloria in excelsis Deo* (Luc. ii, 14) auditur. Pastores veniunt, et inveniunt puerum et puellam; præcedit stella, reges accedunt, adorant Filium, Matrem venerantur, offerunt munera, deferunt majestati. Cruciatur Herodes, Jerosolyma turbatur, requiruntur Scribæ,

(46) Quod hunc sermonem male nonnulli ascripserint Petro Damiano, satis apparet ex num. 3, cum Petrus Damianus quinquaginta annis Bernardum præcesserit.

(47) Refellitur hoc a Baronio in Annalibus, initio tomi I; quod istud templum longe post Christi Natiuitatem a Vespasiano fuerit constructum.